

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

1. गटाबाहेरचा शब्द कोणता ?

- (1) पुष्प (2) घास (3) जल (4) प्रीति

2. खालील तद्भव शब्दांचे शब्दगट कोणते ?

अ. ओठ, आग, काज

ब. झाड, बोका, झोप

क. काम, तांब्या, कष्ट

ड. अक्का, खिसा, चप्पल

(1) फक्त अ आणि क

(2) फक्त ब आणि ड

(3) फक्त अ, ब आणि ड

(4) फक्त ब, क आणि ड

3. 'सम्' हा उपसर्ग लागून बनलेले खालीलपैकी कोणते शब्द उपसर्गसाधित शब्द आहेत ?

अ. संग

ब. संचार

क. संस्कार

ड. संजय

(1) फक्त अ

(2) फक्त अ आणि क

(3) फक्त अ, ब आणि क

(4) फक्त ब, क आणि ड

4. प्रत्ययसाधित शब्द कोणते आहेत ?

अ. रचना

ब. मदन

क. रंगारी

ड. बनाव

(1) फक्त अ आणि ब

(2) फक्त क आणि ड

(3) फक्त अ आणि क

(4) वरील सर्व पर्याय अचूक आहेत

5. खालील 'क्ष' व 'ज्ञ' गटातील जोड्यामध्ये एक जोडी 'समानार्थी' आहे, ती कोणती ते पर्यायी उत्तरांतून शोधा.

क्ष

ज्ञ

अ. चल

I. कमाल

ब. किमान

II. विद्यमान

क. कृपण

III. अचल

ड. आजी

IV. उदार

(1) अ - III

(2) ब - I

(3) क - IV

(4) ड - II

6. पर्यायी उत्तरांतून खालील 'शब्द समुहांना एक शब्द' सूचवा.

'मोफत कोरडा शिधा मिळण्याचे ठिकाण.'

(1) अन्नछत्र

(2) धर्मक्षेत्र

(3) सदावर्त

(4) अन्नकूट

7. पर्यायी उत्तरांतील 'लक्षणार्थ' सूचित करणारा शब्द कोणता ?
'आमच्या दारावरून हत्ती गेला.'

- (1) आमच्या (2) दारावरून (3) हत्ती (4) गेला

8. 'बैठक' या शब्दाचा ध्वन्यार्थ _____ असा होतो.

अ. बसून राहणे

ब. बसून गाणे

क. चर्चेसाठी एकत्र बसणे

ड. खाली बसणे

- (1) फक्त अ आणि ड (2) फक्त अ आणि ब
(3) फक्त ब आणि क (4) फक्त ब आणि ड

9. संमतिदर्शक केवलप्रयोगी अव्ययाची खालीलपैकी अचूक उदाहरणे ओळखा.

अ. अबब ! केवढा मोठा नाग तो.

ब. वाहवा ! फारच छान झाले.

क. छे छे ! त्यास हे जमणारच नव्हते.

ड. ठीक ! हे अतिशय उत्तम झाले.

- (1) फक्त अ, ब आणि क (2) फक्त क आणि ड
(3) फक्त ड (4) फक्त ब, क आणि ड

10. पर्यायी उत्तरांतील रीतिवाचक क्रियाविशेषण अव्यय ओळखा.

(1) येथे, तेथे

(2) काल, उद्या

(3) हव्ळू, सावकाश

(4) यापैकी नाही

11. पर्यायी उत्तरांतील गटाबाहेरचे असलेले 'विशेषणाचे सामान्यरूप' होणारे विशेषण कोणते आहे ?

(1) गरीब

(2) भला

(3) लोकरी

(4) कडू

12. पर्यायी उत्तरांतील 'सर्वनाम' असलेले योग्य पर्यायी उत्तर कोणते ?

(1) देवा, राजनला क्षमा करा.

(2) जनतेला जागृत करणे आमचे कर्तव्य आहे.

(3) राजू आता घरी जा.

(4) उद्या सुधाकर शाळेत येणार नाही.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

13. केवलप्रयोगी अव्ययाविषयी विचार
 अ. केवलप्रयोगी अव्ययांचे वर्गीकरण त्यांच्या स्वरूपावरून ठरवितात.
 ब. केवलप्रयोगी अव्ययांचे वर्गीकरण त्यांच्या ती अव्यये कोणती भावना व्यक्त करतात त्यावरून ठरवितात.
 (1) फक्त अ बरोबर (2) फक्त ब बरोबर
 (3) अ आणि ब बरोबर (4) अ आणि ब चूक
-
14. खालील वाक्यातील अधोरेखित शब्दाचा प्रकार ओळखा.
 'असल्या झोपड्या ठेवून काय करायचे ?'
 (1) सामान्यनाम (2) सार्वनामिक विशेषण
 (3) विशेषनाम (4) भाववाचकनाम
-
15. पर्यायी उत्तरांतील 'मिश्र वाक्य' कोणते ?
 (1) असे करणे तुला शोभत नाही. (2) तू असे करतोस. तुला शोभत नाही.
 (3) तू जे करतोस ते तुला शोभत नाही. (4) तू असे करतोस आणि ते तुला शोभत नाही.
-
16. जोड्या जुळवा :
 अ. विभक्ती बहुव्रीही I. सुलोचना
 ब. नत्र बहुव्रीही II. सादर
 क. सह बहुव्रीही III. लक्ष्मीकांत
 ड. प्रादि बहुव्रीही IV. अव्यय
 अ ब क ड
 (1) I II III IV
 (2) III IV II I
 (3) IV I III II
 (4) II III IV I
-
17. जोड्या जुळवा :
 अ. आधी जन्मलेला I. अनुज
 ब. मागून जन्मलेला II. आगंतुक
 क. तिथी वार न ठरवता आलेला III. अग्रज
 ड. उदयाला येत असलेला IV. उदयोन्मुख
 अ ब क ड
 (1) I II IV III
 (2) II III I IV
 (3) III I II IV
 (4) IV II III I

18. पर्यायी उत्तरांतून 'नकारार्थी वाक्यरूपांतर' असलेले वाक्य कोणते ?

- (1) तो घरी खात्रीने येईल. (2) तो खरंच का घरी येईल.
(3) तो घरी आल्याशिवाय राहायचा नाही. (4) अरेच्या, तो घरी येणार.

19. तुमची गाय दिसायला सुरेख आहे. या वाक्यात विधेयपूरक कोणते ? खालीलपैकी अचूक पर्याय निवडा.

- (1) आहे (2) दिसायला सुरेख
(3) गाय (4) तुमची

20. खालील वाक्यातील 'मूळ विधेय' असलेला शब्द कोणता ?

'काल मी पन्हाळा पाहिला.'

- (1) काल (2) मी (3) पन्हाळा (4) पाहिला

21. पुढे वर्णमालेतील काही प्रकार व त्यांची उदाहरणे यांच्या जोड्या दिलेल्या आहेत.

- अ. कंठ्य वर्ण I. द, ण, र, ष
ब. तालव्य वर्ण II. ग, घ, इ, ह
क. मूर्धन्य वर्ण III. फ, ब, भ, म्
ड. ओष्ठ्य वर्ण IV. झ, ञ, य, श

उत्तरासाठी योग्य तो पर्याय निवडा.

	अ	ब	क	ड
(1)	II	IV	III	I
(2)	II	IV	I	III
(3)	II	III	I	IV
(4)	IV	III	I	II

22. पर्यायी उत्तरांतील 'समानार्थी शब्द' नसलेली जोडी कोणती ?

- (1) कुंजर - सारंग (2) कनक - हेम
(3) अर्णव - अनिल (4) भुज - बाहू

23. खालीलपैकी प्रशंसादर्शक केवळप्रयोगी अव्यये कोणते ?

- (1) वाग, अहा (2) अरेरे, आईंग
(3) शाबास, वाहवा (4) छे, छट

24. प्रश्न नकारार्थी असेल तर विधानार्थी वाक्य होकारार्थी असते, या वरून खालीलपैकी कोणते वाक्य बरोबर आहे ?

- (1) नापास झाल्यावर कुणाला वाईट वाटणार नाही.
(2) नापास झाल्यावर प्रत्येकाला वाईट वाटते.
(3) नापास झाल्यावर प्रत्येकाला वाईट वाटणार नाही.
(4) नापास झाल्यावर प्रत्येकाला वाईट वाटेलच असे नाही.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

25. 'हळूहळू' हा कोणत्या प्रकारचा शब्द आहे ?

(1) प्रत्ययसाधित	(2) सामासिक
(3) उपसर्गसाधित	(4) अभ्यस्त

26. पुढील अर्थाचे वाक्य ओळखा.

वाहने सावकाश चालवा, कारण जवळच गतिरोधक आहे.

(1) गतिरोधक जवळ आहे	(2) गतिरोधक पुढे आहे
(3) पुढे गतिरोधक आहे	(4) जवळ गतिरोधक आहे

27. 'पाणी पडणे' या वाक्प्रचाराचा अर्थ सांगा.

(1) खूप पाणी वाहत असणे	(2) फुकट जाणे
(3) पाऊस पडणे	(4) पाणी साचणे

28. 'विकीपीडिया' हे काय आहे ?

(1) स्मरणचित्र
(2) विजयचिन्ह
(3) संगणकीय महाजाल जगनातील ज्ञानकोश
(4) शिलालेख

29. खालीलपैकी लेखननियमानुसार अचूक शब्द कोणता ?

(1) ऊन्मत	(2) उन्मत	(3) उम्नत	(4) उन्मत

30. पुढीलपैकी परभाषीय शब्द कोणता, ते ओळखा.

(1) यथामती	(2) अर्ज
(3) भाऊ	(4) डोळा

31. 'अपमान केल्यास कुणाला राग येत नाही ?' या नकारार्थी प्रश्नाचे होकारार्थी विधान कोणते ?

(1) अपमानामुळे रागाचा पारा चढतो	(2) अपमान रागास कारणीभूत ठरतो
(3) अपमान आणि राग बरोबर येतात	(4) अपमान केल्यास प्रत्येकाला राग येतोच

32. ज्या शब्दात दोन्ही शब्द अर्थपूर्ण असतात, त्यामध्ये एकदोन अक्षरांचे यमक जुळणारे असतात त्यांना काय म्हणतात ?

(1) अनुकरणवाचक शब्द	(2) अंशाभ्यस्त शब्द
(3) पूर्णाभ्यस्त शब्द	(4) अभ्यस्त शब्द

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

33. पीठ, वांगे, झोप हे शब्द कोणत्या प्रकारात मोडतात ?

- (1) देशी (2) तत्सम (3) तद्भव (4) कानडी

34. पुढीलपैकी तत्सम शब्द कोणता ?

- (1) सासरा (2) कोवळा (3) भूगोल (4) चाक

35. "भाषा ही केवळ संवादाचेच माध्यम नाही, तर साहित्याच्या संदर्भात ती आत्मविष्काराचे सर्वश्रेष्ठ माध्यम आहे."

- (1) संपूर्ण बरोबर (2) संपूर्ण चूक
(3) पूर्वार्ध बरोबर आहे (4) उत्तरार्ध बरोबर आहे

36. मराठी अकारान्त शब्दाची उपान्त्य अक्षरे दीर्घ असतात, या नियमानुसार पुढीलपैकी योग्य पर्याय निवडा :

- (1) मधुर (2) मंदीर
(3) रसिक (4) विहीर

37. 'उत्तप्पा' हा शब्द कोणत्या भाषेतून आला आहे ?

- (1) कानडी (2) तेलगू (3) तमिळ (4) फारसी

38. वाक्याचे मुख्य तीन प्रकार कोणते ?

- अ. मुख्य, मिश्र, संयुक्त
ब. मुख्य, गौण, वाक्यांश
क. प्रधान वाक्य, पोट वाक्य, अवलंबी वाक्य
ड. उद्देश्य विस्तारक, विधेय विस्तारक, विधेयपूरक
(1) फक्त 'अ' बरोबर बाकी सर्व चूक
(2) फक्त 'ब' बरोबर बाकी सर्व चूक
(3) फक्त 'क' बरोबर बाकी सर्व चूक
(4) फक्त 'ड' बरोबर बाकी सर्व चूक

39. 'आम्ही गहू खातो' या वाक्यातील शब्दशक्ती कोणती ?

- (1) अमिधा (2) लक्षणा (3) व्यंजना (4) अर्थ

40. 'जन्मखोड' या सामासिक शब्दातील समास ओळखा.

- (1) पंचमी तत्पुरुष (2) चतुर्थी तत्पुरुष
(3) तृतीया तत्पुरुष (4) सप्तमी तत्पुरुष

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

पुढील उतारावाचून त्यावर आधारित 41 ते 45 प्रश्नांची उत्तरे द्या.

शास्त्रज्ञांनी सामाजिक उद्दिष्टांचा किंवा मूल्यांचा निर्णय करू नये; त्यांनी फक्त साधनांची चिकित्सा करावी असा पक्ष जे तत्त्वचिंतक स्वीकारतात, ते साध्य व साधन ह्या कल्पना अगदी अलग, स्थिर व साचेबंद आहेत, असे समजतात. पण ते बरोबर नाही. प्रत्यक्ष व्यवहारात साध्य-साधनांची अशी फारकत होऊ शकत नाही. साध्य-साधनभाव ही कल्पना सापेक्ष आहे. सामाजिक प्रगती हे साध्य मानले तर व्यक्तिविकास हे साधन होईल. उलट 'व्यक्ती' हे स्वतःसिद्ध मूल्य मानून व्यक्तिविकास हे साध्य म्हटले तर मग सामाजिक प्रगती हे अर्थातच त्याचे साधन होईल. शिवाय इतिहासक्रमात आजची साध्ये ही उद्याची साधने ठरतात; उद्याच्या साध्यांवरून पुढील काळातील प्रगतीची दिशा सूचित होते. कोणत्याही समाजाची उद्दिष्टे एका दृष्टीने त्यातील वैज्ञानिक प्रगतीशी निगडित असतात. शास्त्रीय संशोधनामधून सामाजिक जीवनाच्या विशिष्ट बाजूवर जेव्हा नवा प्रकाश पडतो, तेव्हा निरनिराळ्या जीवनादर्शांच्या शक्याशक्यतेची लोकनेत्यांना, स्थूलमानाने सर्वसामान्य जनांना, कल्पना येते. सामाजिक सुधारणांची उद्दिष्टे अशा नव्या जाणिवांमधून प्रतीत होतात व यथावकाश मान्यता पावतात. ज्या समाजात जातिभेद हे प्राणिसृष्टीतील भेदाइतकेच नैसर्गिक व अपरिहार्य मानले जातात, तेथे जातिभेद-निर्मूलन व संधिसमानता हे स्वाभाविकपणे सामाजिक सुधारणेचे उद्दिष्ट होऊ शकणार नाही. लोकसंख्येच्या अलिखित नियमामुळे कामगारांच्या राहणीचे मान जीवनावश्यक वस्तूंच्या पातळीहून वर जाणे शक्य नाही, असा सिद्धान्त सर्वमान्य झाल्यास कामगार-संघटनांचे प्रयोजनच उरत नाही. समाजातील कोणत्या संस्था बदलणे शक्य आहे व इष्ट आहे, मानवी मनाच्या कोणत्या प्रवृत्तींना किती प्रमाणात वळण लावता येईल, यांबद्दल समाजशास्त्रज्ञांमध्ये जे मतभेद होतात, त्यांमधून वेगवेगळे विचारसंप्रदाय अस्तित्वात येतात. म्हणून साधन-चिकित्सेची साध्यांच्या चिकित्सेपासून सर्वस्वी फारकत करणे बरोबर नाही. शिवाय समाजातील सर्व थरांचे हितसंबंध एकरूप नसतात. पण सत्ताधारी गटांची उद्दिष्टे हीच सगळ्या समाजाची उद्दिष्टे म्हणून पुकारली जातात. शास्त्रज्ञ बहुधा त्यांच्या पूर्ततेचाच विचार करतात. समाजातील दुर्बल गटांची उद्दिष्टे कधी अजाणता तर कधी बुद्धिपुरःसर दुर्लक्षिली जातात. त्यांना अधिकारी प्रवक्ते क्वचितच लाभतात. त्यामुळे त्यांच्या इष्टानिष्टतेची छाननी होत नाही. इतकेच नव्हे, तर ती पुष्कळदा अशक्य कोटीतील गणली जातात. पण हेच गट सत्ताभिमुख झाले म्हणजे त्यांच्या उद्दिष्टांना उठाव मिळून साधन-चिकित्सा सुरू होते; आणि संशोधनाला नवी दिशा लागल्याने सामाजिक शाखांची प्रगती होते असा आतापर्यंतचा अनुभव आहे. म्हणून वेगवेगळ्या थरांतील संशोधक पुढे येणे अगत्याचे आहे. तसेच एखाद्या संशोधकाने मांडलेली प्रमेये शिष्टसंमत नाहीत, एवढ्यावरून त्यांची उपेक्षा करणे योग्य होणार नाही.

41. वरील उतारा वाचून खालील प्रश्नांची अचूक उत्तरे द्या. शास्त्रज्ञांनी सामाजिक उद्दिष्टांचा निर्णय का करू नये ? खालीलपैकी अचूक पर्याय कोणता ?

- (1) त्यांनी फक्त साधनांची चिकित्सा करावयाची असते
- (2) साध्य व साधन ह्या वेगवेगळ्या कल्पना असतात म्हणून
- (3) सामाजिक प्रगतीस ते योग्य होणार नाही म्हणून
- (4) साध्य-साधनांची फारकत होऊ शकत नाही म्हणून

42. सामाजिक प्रगती हे साधन केव्हा होईल ? खालीलपैकी अचूक पर्याय कोणता ?

- (1) सामाजिक प्रगती साध्य मानले तर
- (2) व्यक्तिविकास हे साधन मानले तर
- (3) व्यक्तिविकास हे साध्य मानले तर
- (4) 'व्यक्ती' हे स्वयंसिद्ध मूल्य मानून व्यक्तिविकास हे साध्य मानले तर

43. सामाजिक सुधारणांची उद्दिष्टे कोणत्या नव्या जाणिवेतून प्रतीत होतात ? खालीलपैकी अचूक पर्याय कोणता ?

- (1) शास्त्रीय संशोधनामधून सामाजिक जीवनावर नवा प्रकाश पडतो
- (2) सामाजिक उद्दिष्टे वैज्ञानिक प्रगतीशी निगडित असतात, तेव्हा सामाजिक जीवनावर प्रकाश पडेल
- (3) लोकनेत्यांना व सर्वसामान्य जनांना वैज्ञानिक प्रगतीशी सामाजिक जीवनाचा संबंध असतो, याची कल्पना येईल
- (4) वरीलपैकी एकही नाही

44. जातिभेद-निर्मूलन व समानसंधि हे सामाजिक सुधारणांचे उद्दिष्ट केव्हा होऊ शकणार नाहीत ? खालीलपैकी अचूक पर्याय कोणता ?

- (1) जातिभेद हे प्राणिसृष्टीतील भेदाइतकेच नैसर्गिक व अपरिहार्य मानले जातात तेव्हा
- (2) सामाजिक उद्दिष्टे पायदळी तुडविली जातात तेव्हा
- (3) लोकसंख्येच्या अलिखित नियमांमुळे
- (4) समाजातील विविध संस्था बदलतील तेव्हा

45. शास्त्रज्ञांनी साधनचिकित्सा कशाप्रकारे करायला हवी ? खालीलपैकी अचूक पर्याय कोणता ?

- (1) सत्ताधारी गटांची उद्दिष्टे हीच सगळ्या समाजाची उद्दिष्टे मानून
- (2) समाजातील दुर्बल गटांची उद्दिष्टे केंद्रस्थानी मानून
- (3) समाजातील सर्व थरांचे हितसंबंध लक्षात घेऊन
- (4) वरीलपैकी एकही नाही

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

पुढील उतारावाचून त्यावर आधारित 46 ते 50 प्रश्नांची उत्तरे द्या.

इंग्लंडची ध्वजा आहे – कारखान्यांची धुरांडी, सैन्यदळे आहेत व्यापारी माणसे, युद्धभूमी आहे जगातील बाजारपेठा आणि सम्राज्ञी आहे सोन्याने जडवलेली भाग्य देवता असे इंग्लंड अनेक भारतीयांना दैवीन्याय वाटून ते राजनिष्ठेची शपथसुद्धा घेण्यास तत्पर असत. परंतु स्वामी विवेकानंदांना ब्रिटिश साम्राज्य सैतानाचे शासन वाटत असे. स्वामी विवेकानंदांना इंग्रजांचे राज्य हे क्षत्रिय राज्य वाटत नव्हते, तर ते भांडवलदारी वैश्य वाटत होते आणि भारताचे विधिनिषेध न बाळगता शोषण करण्याचा त्यांचा दुष्ट हेतू स्वामी विवेकानंदांतील समाज तत्त्वज्ञाला स्पष्ट जाणवत होता आणि म्हणून त्यांना भारताच्या उद्दारासाठी राष्ट्रवादाची निर्मिती आवश्यक वाटत होती.

1885 नंतर भारताच्या राजकीय चळवळीला इंडियन नॅशनल काँग्रेसने नवीन दिशा दिली. परंतु स्वामी विवेकानंद असेपर्यंत काँग्रेसचे धोरण ब्रिटिशांना स्पष्ट विरोध करण्याचे नव्हते, तर ते मवाळवादी होते. काँग्रेसच्या या धोरणाने भारतीय समाजात राष्ट्रवादाचे जागरण होणार नाही, ही भिकारवृत्ती काँग्रेसने सोडून दिली पाहिजे, एक जागृत आणि समर्थ संघटन तयार करून काँग्रेसने ब्रिटिशांना सक्त विरोध करावा, असे स्वामी विवेकानंदांना प्रकर्षाने वाटत असे. स्वामी विवेकानंदांच्या अशा विचारांचा प्रभाव काँग्रेसच्या पुढील भविष्यातील धोरणांवर पडलेला आढळून येतो. काँग्रेसच्या स्वदेशीच्या चळवळीला विवेकानंदांची प्रेरणा कारणीभूत होती. विवेकानंदांनी मांडलेल्या विचारांची ती प्रत्यक्ष कृतीच होती. “त्यांच्या देहप्रयाणानंतर अवघ्या तीन वर्षांत स्वदेशी चळवळीने बंगालमध्ये मोठेच वैचारिक परिवर्तन, मन्वंतर घडवून आणले. त्या चळवळीबद्दल सादर केलेल्या पोलीस अहवालात स्वदेशी चळवळीची अंतःप्रेरणा स्वामी विवेकानंदांच्या विचारांतून मिळालेली आहे”, असे अनेक उल्लेख आढळतात.

जहाल कृती करणाऱ्या क्रांतिकारकांमध्ये जे स्वतःला राष्ट्रवादी म्हणून घेण्यात गौरव मानत असत, अशांना स्वामी विवेकानंदांचे विचार अधिक प्रेरणादायी वाटत असत. लो. टिळकांनी स्वामी विवेकानंदांच्या कार्याची तुलना आद्य शंकराचार्यांच्या कार्याशी केली आहे. स्वामी विवेकानंदांच्या सामाजिक, धार्मिक विचारांचा गौरव करून लो. टिळकांनी त्यांना ‘राष्ट्रवादी विचारसरणीचे कारक’ अशी पदवी दिलेली आहे. ‘मराठा’ वर्तमानपत्राच्या 14 जानेवारी 1912 च्या अंकात लो. टिळकांनी स्वामी विवेकानंदांचा ‘भारतीय राष्ट्रवादाचे जनक’ असा उल्लेख करून प्रत्येक भारतीयाला त्यांचा अभिमान वाटला पाहिजे, असे म्हटलेले आहे.

46. स्वामी विवेकानंदांनी ‘इंग्लंडची ध्वजा’ कोणास म्हटले आहे ?

अ. व्यापारी माणसांना

ब. कारखान्यांच्या धुरांड्यांना

क. सोन्याने मढवलेल्या भाग्यदेवतेला

ड. जगातील बाजारपेठांना

(1) फक्त अ आणि ड

(2) फक्त अ आणि ब

(3) फक्त ब

(4) फक्त क

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

47. पुढील विधाने पहा :

- अ. स्वामी विवेकानंदांना इंग्रजांचे राज्य भांडवलदारी वैश्यासारखे वाटे.
 ब. इंग्रज भारतीयांचे विधिनिषेध बाळगून होते.
 (1) दोन्ही बरोबर
 (2) ब बरोबर आणि अ चूक
 (3) अ बरोबर आणि ब चूक
 (4) दोन्ही एकमेकांशी पूरक आहेत

48. 14 जानेवारी 1912 च्या 'मराठा' मध्ये लोकमान्य टिळकांनी स्वामी विवेकानंदां विषयी कोणता उल्लेख केला आहे ?

- (1) भारतीय राष्ट्रवादाचे जनक
 (2) भारतीय राष्ट्रवादाचे भाष्यकार
 (3) भारतीय राष्ट्रवादाचे पुरस्कर्ते
 (4) राष्ट्रवादी विचार सरणीचे कारक

49. स्वामी विवेकानंदांचे विचार कोणास प्रेरणादायक वाटत असत ?

- अ. जहाल कृती करणाऱ्या सर्व क्रांतिकारकांना
 ब. राष्ट्रवादाची पोकळ वलगना करणाऱ्यांना
 क. राष्ट्रवादाचा गौरव करणाऱ्यां काही क्रांतिकारकांना
 ड. वरील एकही विधान बरोबर नाही
 (1) फक्त अ आणि ब
 (2) फक्त क
 (3) फक्त ड
 (4) फक्त अ, ब आणि क

50. खालील विधाने पहा :

- अ. स्वामी विवेकानंदांना ब्रिटिश साम्राज्य सैतानाचे शासन वाटत असे.
 ब. स्वामी विवेकानंदांना इंग्रजांचे राज्य हे क्षत्रिय राज्य वाटत नव्हते.
 (1) फक्त अ बरोबर
 (2) फक्त ब बरोबर
 (3) दोन्ही बरोबर
 (4) दोन्ही चूक

कृपया कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

51. Pick out the word which can replace the word underlined without changing the meaning of the sentence.

We had to conceal the fact from her due to some reasons.

- (1) get (2) keep (3) hide (4) avoid
-

52. Give one word for the phrase 'In a nut-shell'.

- a. Intell b. Inside c. In short d. Intact

- (1) Only a (2) Only b
(3) Only c (4) Only b and d
-

53. Pick out the word that is most nearly the same in meaning as the following word :

Cite

- (1) Recollect (2) Quote (3) Number (4) Illustrate
-

54. Choose the word which is most opposite in meaning of the given word.

Comparison

- (1) Separate (2) Different (3) Distinct (4) Contrast
-

55. Choose the best alternative from the following which expresses the opposite meaning of the given word.

Recede

- (1) Rush (2) Advance (3) Approach (4) Forward
-

56. Pick out the correct meaning of the following word :

Credulous

- (1) A person having no sense of sympathy
(2) One who is inclined to fight
(3) One who is inclined to quarrel
(4) One who readily believes in others
-

57. Choose the best alternative from the following which expresses the opposite meaning of the given word.

Shallow

- (1) High (2) Hidden (3) Deep (4) Hollow
-

58. Choose the correct word for the following :

An act of killing one's own family

- (1) Genocide (2) Homicide
(3) Suicide (4) Patricide

59. Read the following sentences carefully and decide on their correctness on the basis of the underlined words :

- a. An ordnance declaring President's rule in the State has been issued today.
b. The ordinance depot is situated far away from this city.

- (1) Only a is correct (2) Only b is correct
(3) Both a and b are correct (4) Both a and b are incorrect

60. Choose the correct alternative in which words are correctly spelt.

- (1) Fiber, Heritage, Guarantee, Heredity
(2) Fibre, Heritege, Guarantee, Heredity
(3) Fibre, Heritage, Guarantee, Heredity
(4) Fibre, Heritage, Gurantee, Heridity

61. Read the following sentences carefully and decide on their correctness on the basis of the underlined words :

- a. The Government plans to take some sanitary measures in the State.
b. The sanitary conditions of the town are not good.

- (1) Only a is correct (2) Only b is correct
(3) Both a and b are correct (4) Both a and b are incorrect

62. Identify the correct sentence.

- a. The doctor attends on alternate days.
b. The doctor attends on alternative days.

- (1) Only a is correct (2) Only b is correct
(3) Both a and b are correct (4) Both a and b are incorrect

63. Choose the one which can be substituted for the given words/sentence.

A short, usually amusing story about some real person or event

- (1) Anecdote (2) Antidote (3) Tale (4) Allegory

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

64. Pick out the correct meaning of the word underlined.

They won by a narrow margin.

- (1) edge (2) scope (3) difference (4) space
-

65. Choose the word which can be substituted for the given words/sentence.

The custom of having many wives

- (1) Monogamy (2) Bigamy
(3) Polygamy (4) Matrimony
-

66. Choose the correct alternative to form a meaningful word.

griev_____

- (1) ence (2) iance
(3) ance (4) nce
-

67. Fill in the blanks with the correct word.

The bird will _____ in no time.

- (1) sore (2) sure (3) soar (4) suar
-

68. Identify the correct sentence.

a. His shoes are made of canvass.

b. I am canvassing for my own candidate.

- (1) Only a is correct (2) Only b is correct
(3) Both a and b are correct (4) Both a and b are incorrect
-

69. Identify the meaning of the underlined words.

The old couple was murdered in the wee hours.

- (1) difficult hours (2) peak hours
(3) at dawn (4) in the evening
-

70. Kindly help me.

The above sentence is

- (1) Assertive (2) Imperative
(3) Interrogative (4) Exclamatory
-

71. Choose the correct synonym for the underlined word.

At the time of elections, political parties accept deserters from other parties.

- (1) patriot   (2) honest   (3) wicked   (4) runaways
-

72. Identify the correct meaning of the underlined words.

This house is an apple of discord between the two brothers.

- (1) a wild goose chase   (2) a precious object
(3) an object of great love   (4) a bone of contention
-

73. Select the correct indirect form of the sentence.

He said, "Can you swim?"

- (1) He asked me if I could swim.
(2) He asked me if I can swim.
(3) He enquired whether I swam.
(4) He asked me if you could swim.
-

74. Which one of the following is a distributive pronoun ?

- (1) Those   (2) Some   (3) Each   (4) Whose
-

75. Which of the following sentences indicate ability ?

- (1) I could lift the box by myself.
(2) I may lift the box by myself.
(3) I will lift the box by myself.
(4) I can lift the box by myself.
-

76. Substitute the underlined word by choosing the correct alternative given below :

Some writers depict mundane reality.

- (1) dull and ordinary   (2) events that may not happen
(3) physical or mental sufferings   (4) exciting
-

77. What [ ] No news even today [ ]

Use appropriate punctuation marks in the brackets.

- (1) !!   (2) ?!   (3) ??   (4) !?
-

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

78. Choose the sentence with correct use of modal auxiliary.

a. She didnt eat much of breakfast.

b. You ca'nt see much of a country in a week.

(1) Only a is correct

(2) Only b is correct

(3) Both a and b are correct

(4) Both a and b are incorrect

79. The meaning of 'take to heart' is _____ .

(1) take something into the heart

(2) feel deeply

(3) feel the pain

(4) express joy

80. Make the adjective of the word 'occasion'.

(1) occasioned

(2) accusational

(3) occasional

(4) occasionally

81. Choose the correct passive form of the following :

The Police has sounded a red alert in the city.

(1) A red alert had sounded in the city by the Police.

(2) A red alert has been sounded in the city by the Police.

(3) A red alert been sounded in the city by the Police.

(4) A red alert had been sounded in the city by the Police.

82. Identify the sentence with the noun clause.

(1) He was doing something which was unacceptable.

(2) To be honest I am not sure what to do.

(3) The family who live opposite our house is Bengali.

(4) That he gave a false name was really a crime.

83. Identify the correctly spelt word.

(1) Suspitious

(2) Suspiceous

(3) Suspisious

(4) Suspicious

84. Fill in the blank.

Please come straight to the point instead of _____ .

(1) beating about the roses

(2) beating up

(3) beating about the bush

(4) beating a retreat

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

85. The feminine form of the word 'czar' is _____ .
(1) Czarín (2) Czarína (3) Czarees (4) Czareena
-

86. Choose the correct meaning of the underlined idiom.
You failed to strike while the iron was hot.
(1) act with promptness when the opportunity comes
(2) strike the hot iron
(3) hot iron bends fast
(4) act with lethargy
-

87. Fill in the blank with appropriate tense form.
He _____ since 8 o'clock in the morning.
(1) has been sleeping (2) is sleeping
(3) was sleeping (4) had slept
-

88. Identify the meaning of the mood expressed in the sentence.
Be regular in your studies.
(1) Command (2) Prayer
(3) Exhortation (4) Desire
-

89. Rewrite the sentence removing 'too' from the following sentence :
These mangoes are too cheap to be good.
(1) These mangoes are cheap but good.
(2) These mangoes are so cheap that they cannot be good.
(3) The mango is cheap and good.
(4) The mango is very cheap.
-

90. Choose the best word which expresses the meaning of the given word.
Eager
(1) Clever (2) Enthusiastic
(3) Curious (4) Devoted
-

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

Read the following passage carefully and answer the questions no. 91 to 95 given below it :

The Election Commission and political leaders have been trying to sell the idea of voting to the people by telling them that casting their ballot is their civic duty, a responsibility they must shoulder. This is entirely the wrong approach and the wrong choice of words. Terms like 'duty' and 'responsibility', laudable as they are, have connotations of the wearisome burdens that the common man or Aam Admi must labour under in day to day life. The last thing that the common man wants to hear about is yet another duty, yet another chore that must be performed.

How does one turn a dreary chore into an exciting enterprise ? By doing what Mark Twain's Tom Sawyer did when he was given the task of painting the family fence. He went at the job with such gusto that he convinced his watchers that painting fences was a fun activity, and soon had them willingly do the chore for him.

Those who want the common man to vote, should use Tom Sawyer's carrot of exciting entertainment instead of the stick of stern duty. For most of the time, so called common citizens are acutely aware — both in the metaphorical as well as literal sense, thanks to frequent electricity failures — that they are quite powerless.

However, the one occasion they can turn tables on their rulers and wrest power from them is on voting day, when ejecting a smug incumbent from office or giving a brash contender a well-deserved comeuppance. It becomes as enjoyable and satisfying a spectator-cum-participatory sport as watching Sachin hit a sixer. Just as cricket has its glorious uncertainties, elections with its inglorious uncertainties can provide greater sport.

Like painting Tom Sawyer's fence, elections can be made entertaining and empowering activity. It should be an invitation to the populace to come and enjoy the process of pushing in or pushing out a campaigning hopeful.

91. In the passage the writer is referring to some vital issues. Choose the correct options.

- a. Election is not a mere civic duty.
  - b. Voting should not only be a duty or responsibility.
  - c. Common citizens are aware of their powerlessness.
  - d. Common citizens can enjoy voting as a sport.
- (1) Only a and b
  - (2) Only b and c
  - (3) None of these
  - (4) All of these
-

92. Choose the correct options.

When Tom Sawyer was given the difficult job to paint the fence alone, people willingly came forward to paint because

- a. He called them to join him as a duty
  - b. He went about his job with great enthusiasm
  - c. His work attracted others as a fun activity
  - d. He made people aware of their failures
- (1) Only a and b   (2) Only b and c   (3) Only c and d   (4) Only a and c
-

93. The phrase 'carrot and stick' means

- (1) Dealing with a horse
  - (2) Chew a stick
  - (3) Reward and punishment
  - (4) Lift a carrot with a stick
-

94. Choose the word(s) which are similar in meaning to the word 'smug' as used in the passage.

(1) To be happy	(2) To feel lost
(3) To dream	(4) To feel satisfied
-

95. Choose the antonym for the word 'Laudable'.

(1) Commend	(2) Celebrate
(3) Condemn	(4) Admire
-

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

Read the following passage carefully and answer the questions no. 96 to 100 given below it :

Meghnad Saha and Shanti Swarup Bhatnagar, besides being outstanding scientists in their own right, were equally important as organizers of research and as founders of scientific institutions. Both were favoured by history, having appeared as mature scientists on the national scene at that point in history when the Second World War had changed the pace and pattern of research the world over. Independence opened before them a virgin land awaiting scientific leadership. The era of collective work had begun. The small laboratory was now replaced by large-scale planning, expensive equipments and a big budget.

Both Saha and Bhatnagar began their work during British rule, but under different circumstances. Bhatnagar had connections with the scientific industry from the start; Saha had none. However, both were pioneers, although they differed in style and both hastened a process of change in the scientific and technological climate of India.

Meghnad Saha, the fifth child in a family of eight, was born in 1893, in a village near Dhaka. His father owned a small grocery shop and preferred having Meghnad in the shop instead of sending him to school. However, Meghnad succeeded in going to school, mainly through the efforts of his elder brother and his primary school teachers, all of whom were impressed by his unusual knack for learning.

96. What was common between Meghnad Saha and Shanti Swarup Bhatnagar ?

- (1) Both studied in the same school.
  - (2) Both belonged to farmers' families.
  - (3) Both began their work during British rule.
  - (4) Both married foreigners.
-

97. How did independence help Meghnad Saha and Shanti Swarup Bhatnagar ?

- (1) Independence gave them political support.
  - (2) Independence offered them new opportunities.
  - (3) Independence gave them freedom to work.
  - (4) Independence gave them financial support.
-

98. In what did Meghnad Saha and Shanti Swarup Bhatnagar differ from each other ?

- (1) Style
  - (2) Leadership
  - (3) Knowledge
  - (4) Financial status
-

99. Where was Meghnad Saha born ?

- (1) Madras
  - (2) Delhi
  - (3) A village
  - (4) Kolkata
-

100. What was the contribution of Meghnad Saha and Shanti Swarup Bhatnagar to Indian science ?

- (1) Invention
  - (2) Education
  - (3) Scientific leadership
  - (4) Social service
-

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

101. 1857 च्या उठावाचे पुढील कारणांपैकी कोणते कारण राजकीय कारण नव्हते ?

(1) डलहौसीचे साम्राज्यवादी धोरण	(2) तैनाती फौज योजना
(3) इनाम कमिशन	(4) दत्तक वारसा नामंजूर

Which of the following was *not* a political cause for the Revolt of 1857 ?

(1) Dalhousie's Imperial Policy	(2) Subsidiary Alliance System
(3) Inam Commission	(4) Doctrine of Lapse

102. _____ च्या काळात तैनाती फौज योजना अमलात आली.

(1) लॉर्ड डलहौसी	(2) लॉर्ड कॉर्नवॉलीस
(3) लॉर्ड वेल्लेस्ली	(4) लॉर्ड क्लाइव्ह

During the tenure of _____ the Subsidiary Alliance System was introduced.

(1) Lord Dalhousie	(2) Lord Cornwallis
(3) Lord Wellesley	(4) Lord Clive

103. हिंदु-मुस्लिम यांना एकत्र आणणारा प्रसिद्ध करार कोणता ?

(1) पुणे करार	(2) लखनौ करार
(3) सिमला करार	(4) वरीलपैकी एकही नाही

Which Pact is well-known for bringing together the Hindus and the Muslims ?

(1) Pune Agreement	(2) Lucknow Pact
(3) Simla Agreement	(4) None of the above

104. 1991 मधील बँकिंग क्षेत्रातील सुधारणाशी खालीलपैकी कोणाचे नाव जोडलेले आहे ?

(1) अहलुवालिया	(2) सुंदरम्
(3) एम. नरसिंहम्	(4) डी.आर. गाडगीळ

Which of the following names is closely associated with the banking reforms in 1991 ?

(1) Ahluwalia	(2) Sundharam
(3) M. Narsimham	(4) D.R. Gadgil

105. 18 फेब्रुवारी, 1823 रोजी _____ यांचा जन्म पुणे येथे झाला.

(1) म.गो. रानडे	(2) सार्वजनिक काका
(3) गोपाळ हरी देशमुख	(4) गोपाळ गणेश आगरकर

_____ was born in Pune on 18th February, 1823.

(1) M.G. Ranade	(2) Sarvajanic Kaka
(3) Gopal Hari Deshmukh	(4) Gopal Ganesh Agarkar

106. पुढीलपैकी कोणता ग्रंथ तुकडोजी महाराजांनी लिहीला होता ?

(1) राष्ट्रीय भजनावली	(2) शेतकऱ्यांचा आसुड
(3) तृतीय रत्न	(4) ग्राम स्वराज्य

Which of the following books was written by Tukdoji Maharaj ?

(1) Rashtriya Bhajanavali	(2) Shetkaryacha Asud
(3) Tritiya Ratna	(4) Gram Swarajya

107. महाराष्ट्रात वाचनालयाची चळवळ कोणी सुरू केली ?

(1) गोपाळ हरी देशमुख	(2) महात्मा ज्योतिबा फुले
(3) महादेव गोविंद रानडे	(4) नारायण गुरु

Who started the library movement in Maharashtra ?

(1) Gopal Hari Deshmukh	(2) Mahatma Jyotiba Phule
(3) Mahadev Govind Ranade	(4) Narayana Guru

108. जोड्या जुळवा :

समाज सुधारक		जन्म स्थान	
अ. न्यायमूर्ती रानडे		I. गंगामुळे (कर्नाटक)	
ब. पंडिता रमाबाई		II. टेभू (कराड)	
क. गोपाळ गणेश आगरकर		III. माळवण (सिंधूदूर्ग)	
ड. डॉ. रा.गो. भांडारकर		IV. निफाड (नाशिक)	
अ	ब	क	ड
(1) IV	III	II	I
(2) II	III	I	IV
(3) IV	I	II	III
(4) III	II	I	IV

Match the following :

Social Reformers		Birth Place	
a. Justice Ranade		I. Gangamule (Karnataka)	
b. Pandita Ramabai		II. Tembhu (Karad)	
c. Gopal Ganesh Agarkar		III. Malvan (Sindhudurga)	
d. Dr. R.G. Bhandarkar		IV. Niphad (Nashik)	
a	b	c	d
(1) IV	III	II	I
(2) II	III	I	IV
(3) IV	I	II	III
(4) III	II	I	IV

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

109. जोड्या लावा :

अ. दादोबा पांडुरंग तर्खडकर	I. शिलालेख वाचन
ब. बाबा पद्मजी	II. एलफिस्टन फंड उभारती
क. जगन्नाथ शंकर शेठ	III. 'धर्म विवेचन' ग्रंथ
ड. भाऊ दाजी लाड	IV. 'अरुणोदय'

	अ	ब	क	ड
(1)	I	III	II	IV
(2)	III	IV	II	I
(3)	IV	III	II	I
(4)	III	I	IV	II

Match the following :

a. Dadoba Pandurang Tarkhadkar	I. Reading of Inscriptions
b. Baba Padamji	II. Raising of Elphistone Fund
c. Jagannath Shankar Sheth	III. 'Dharma Vivechan' Granth
d. Bhau Daji Lad	IV. 'Arunodaya'

	a	b	c	d
(1)	I	III	II	IV
(2)	III	IV	II	I
(3)	IV	III	II	I
(4)	III	I	IV	II

110. बाळशास्त्री जांभेकर यांनी 'दर्पण' हे वर्तमानपत्र सुरू करताना कोणाचे सहकार्य घेतले होते ?

(1) भाऊ महाजन	(2) गोपाळ हरी देशमुख
(3) भाऊ दाजी लाड	(4) गोपाळ कृष्ण गोखले

Whose help was taken by Balshastri Jambhekar while starting the newspaper 'Darpan' ?

(1) Bhau Mahajan	(2) Gopal Hari Deshmukh
(3) Bhau Daji Lad	(4) Gopal Krishna Gokhale

111. अक्कलकोटच्या युवराजांना शिकविण्यासाठी सरकारतर्फे कोणत्या समाजसुधारकाची नियुक्ती केली होती ?

- (1) दादोबा पांडुरंग तर्खडकर
- (2) बाळशास्त्री जांभेकर
- (3) भाऊ दाजी लाड
- (4) लोकहितवादी

Name the social reformer who was appointed as the tutor of the prince of Akkalkot by the Government.

- (1) Dadoba Pandurang Tarkhadkar
- (2) Balshastri Jambhekar
- (3) Bhau Daji Lad
- (4) Lokhitwadi

112. 'आझाद हिंद' सरकारला खालीलपैकी कोणत्या देशांनी मान्यता दिली ?

- अ. जपान
- ब. जर्मनी
- क. इटली
- ड. फ्रान्स

- (1) फक्त अ आणि ब
- (2) फक्त अ, ब आणि क
- (3) फक्त ब, क आणि ड
- (4) फक्त अ, क आणि ड

Which of the following nations gave recognition to the 'Azad Hind' Government ?

- a. Japan
- b. Germany
- c. Italy
- d. France

- (1) Only a and b
- (2) Only a, b and c
- (3) Only b, c and d
- (4) Only a, c and d

113. भारत 'चलेजाव' आंदोलनात कोणत्या ठिकाणी मिरवणुकीवर झालेल्या गोळीबारात शिरीष कुमार, लालदास, धनसुखलाल, घनश्याम आणि शशिधर हे विद्यार्थी ठार झाले ?

- (1) धुळे
- (2) जळगांव
- (3) नंदुरबार
- (4) नाशिक

At which place did Shirish Kumar, Laldas, Dhansukhlal, Ghanashyam and Shashidhar were killed in the firing on the procession of Quit India Movement ?

- (1) Dhule
- (2) Jalgaon
- (3) Nandurbar
- (4) Nashik

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

114. पुढील संघटनांची त्यांच्या कालक्रमानुसार मांडणी करा :

अ. अभिनव भारत

ब. हिंदूस्थान सोशलिस्ट रिपब्लिकन असोसिएशन

क. काकोरी रेल्वे स्टेशन जवळ सरकारी खजिना लूटला

ड. हिंदूस्थान रिपब्लिकन असोसिएशन

(1) अ, क, ब, ड

(2) ब, अ, क, ड

(3) अ, ड, क, ब

(4) ब, क, ड, अ

Arrange the following organizations in their chronological order :

a. Abhinav Bharat

b. Hindustan Socialist Republican Association

c. Near Kakori railway station the government treasury was raided

d. Hindustan Republican Association

(1) a, c, b, d

(2) b, a, c, d

(3) a, d, c, b

(4) b, c, d, a

115. डॉ. लक्ष्मी स्वामीनाथन यांच्या 'झाशीची राणी' या पथकात खालीलपैकी कोणत्या स्त्रियांचा सहभाग नव्हता ?

अ. जानकी थिवी

ब. बेला दत्त

क. सरोजनी देवी

ड. प्रीतिलता वड्डेदार

(1) फक्त अ

(2) फक्त ब

(3) फक्त क आणि ड

(4) फक्त अ आणि क

Who from the following women did *not* participate in Dr. Laxmi Swaminathan's 'Rani Jhansi' regiment ?

a. Janaki Thivi

b. Bela Dutt

c. Sarojini Devi

d. Preetilata Waddedar

(1) Only a

(2) Only b

(3) Only c and d

(4) Only a and c

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

116. दादाभाई नौरौजीनी 1906 च्या राष्ट्रीय सभेच्या अधिवेशनात खालीलपैकी कोणता संदेश दिला ?

- अ. एकजूटीने रहा
 ब. स्वराज्य मिळवा
 क. अखंड राष्ट्रीय चळवळ करा
 ड. फोडा आणि राज्य करा
- (1) फक्त अ आणि ब (2) फक्त अ आणि क
 (3) फक्त अ, ब आणि क (4) फक्त ब, क आणि ड

In 1906 Session of the National Congress, which of the following messages were given by Dadabhai Naoroji ?

- a. Live Unitedly
 b. Achieve Swaraj
 c. Continuation of National Movement
 d. Divide and Rule
- (1) Only a and b (2) Only a and c
 (3) Only a, b and c (4) Only b, c and d

117. भारतात स्त्रियांच्या उन्नतीसाठी केलेल्या कार्यासाठी, ब्रिटीश सरकारने केसर-ए-हिंद सुवर्ण पदक, 1919 मध्ये कोणाला दिले होते ?

- (1) महात्मा गांधी (2) पंडिता रमाबाई
 (3) रमाबाई रानडे (4) अवंतिकाबाई गोखले

In 1919, who was given Kaiser-E-Hind gold medal for the upliftment of women in India, by the British Government ?

- (1) Mahatma Gandhi (2) Pandita Ramabai
 (3) Ramabai Ranade (4) Avantikabai Gokhale

118. 1920 साली स्थापन झालेल्या अखिल भारतीय कामगार संघटनेचे पहिले अध्यक्ष म्हणून _____ यांची निवड झाली.

- (1) श्रीपाद अमृत डंगे (2) लाला लजपत राय
 (3) नारायण मेघजी लोखंडे (4) कावसजी नानाभाई

_____ was elected as the first President of All India Trade Union Congress (AITUC) established in 1920.

- (1) Shripad Amrit Dange (2) Lala Lajpat Rai
 (3) Narayan Meghaji Lokhande (4) Kawasji Nanabhai

कष्ट्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

119. 18 एप्रिल, 1901 रोजी, 'व्हिक्टोरिया मराठा बोर्डिंग' या पहिल्या वसतिगृहाची स्थापना _____ यांनी केली.

- (1) गोपाळ कृष्ण गोखले
- (2) राजर्षी शाहू महाराज
- (3) महर्षी कर्वे
- (4) ना.म. जोशी

On 18th April, 1901, the first hostel 'Victoria Maratha Boarding' was established by

- (1) Gopal Krishna Gokhale
- (2) Rajashri Shahu Maharaj
- (3) Maharshi Karve
- (4) N.M. Joshi

120. विष्णू प. पंडितानी विधवेशी केलेल्या विवाहाचे पुण्यातील विरोधक कोण होते ?

- अ. विठोबा अण्णा दप्तरदार
- ब. नारायणाचार्य गजेंद्रगडकर
- क. लोकहीतवादी
- ड. गोपाळ कृष्ण गोखले

- (1) फक्त अ
- (2) फक्त ब आणि ड
- (3) फक्त क आणि ड
- (4) फक्त अ आणि ब

Who was/were the opponent(s) of Vishnu P. Pandit's marriage with a widow in Pune ?

- a. Vithoba Anna Daptardar
- b. Narayanacharya Gajendragadkar
- c. Lokhitwadi
- d. Gopal Krishna Gokhale

- (1) Only a
- (2) Only b and d
- (3) Only c and d
- (4) Only a and b

121. खालीलपैकी कोणत्या पंचवार्षिक योजनेला दुसरी हरित क्रांती म्हणून ओळखली जाते ?

- (1) तिसऱ्या
- (2) पाचव्या
- (3) सहाव्या
- (4) सातव्या

Which of the following Five-Year Plans was called the Second Green Revolution ?

- (1) Third
- (2) Fifth
- (3) Sixth
- (4) Seventh

122. 'कोरफड' ही औषधी वनस्पती खालीलपैकी कोणत्या वनांमध्ये आढळते ?

- (1) उष्णकटिबंधिय शुष्क पानझडी वने
- (2) उष्णकटिबंधिय काटेरी वने
- (3) उष्णकटिबंधिय आद्र पानझडी वने
- (4) उष्णकटिबंधिय निमसदाहरित वने

Aloe vera (Korphad) a medicinal herb grows in which of the following forests ?

- (1) Tropical dry deciduous forests
- (2) Hot tropical thorny forests
- (3) Tropical moist deciduous forests
- (4) Tropical semi-evergreen forests

123. जोड्या लावा :

<i>खिंडी</i>		<i>जोडतात</i>	
अ. धिपू		I.	भारत – चीन
ब. खारदुंग		II.	अरुणाचल प्रदेश – मंडाले
क. जेलिप ला		III.	लेह – सियाचीन
ड. नाथू ला		IV.	सिक्कीम – ल्हासा
अ	ब	क	ड
(1) IV	II	I	III
(2) II	III	I	IV
(3) II	III	IV	I
(4) III	II	IV	I

Match the following :

<i>Passes</i>		<i>Connects</i>	
a. Diphu		I.	India with China
b. Khardung		II.	Arunachal Pradesh with Mandale
c. Jelep La		III.	Leh with Siachen
d. Nathu La		IV.	Sikkim with Lhasa
a	b	c	d
(1) IV	II	I	III
(2) II	III	I	IV
(3) II	III	IV	I
(4) III	II	IV	I

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

124. हैद्राबाद आणि विशाखापट्टणम औद्योगिक पट्ट्यात अनेक लघु व मध्यम उद्योग विस्तारले आहेत कारण
- अ. भौगोलिक स्थान आणि तेथील हवामान.
 ब. उत्तरेकडील राज्यांतून कामगारांची उपलब्धता.
 क. हैद्राबाद आणि विशाखापट्टणम ही शहरे जुळी शहरे आहेत.

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने बरोबर आहेत ?

- (1) फक्त अ (2) अ, ब आणि क
 (3) फक्त ब आणि क (4) फक्त अ आणि क

Many small and medium scale industries have sprung up in Hyderabad and Visakhapatnam industrial belt because

- a. of its geographical location and its climate.
 b. of availability of labour from Northern states.
 c. Hyderabad and Visakhapatnam cities are twin cities.

Which of the above statements is/are correct ?

- (1) Only a (2) a, b and c
 (3) Only b and c (4) Only a and c

125. पूर्ण अवर्षण म्हणजे काय ?

- (1) सलग/सतत 15 दिवस 0.025 से.मी. पेक्षा कमी पाऊस
 (2) सलग/सतत 29 दिवस 0.025 से.मी. पेक्षा कमी पाऊस
 (3) सलग/सतत 15 दिवस 0.01 से.मी. पेक्षा कमी पाऊस
 (4) सलग/सतत 30 दिवस 0.0 से.मी. पेक्षा कमी पाऊस

What is absolute draught ?

- (1) Less than 0.025 cm rainfall continuously for 15 days
 (2) Less than 0.025 cm rainfall continuously for 29 days
 (3) Less than 0.01 cm rainfall continuously for 15 days
 (4) Less than 0.0 cm rainfall continuously for 30 days

126. दख्खनच्या पठारावर लाव्हारसाचे आडवे थर आढळतात

- अ. मुख्यत्वेकरून भेगी उद्रेकांमुळे निर्मिती.
 ब. चुनखडक व वालुकाश्म खडकांमुळे आडवे थर आढळतात.
 क. लाव्हारस प्रामुख्याने अल्कधर्मी स्वरूपाचा आहे.

वरीलपैकी कोणती/कोणते विधान/विधाने बरोबर आहेत ?

- (1) फक्त अ (2) फक्त अ आणि क
 (3) फक्त अ आणि ब (4) अ, ब आणि क

Horizontal Lava layers observed on Deccan Plateau

- a. are formed by Fissure Volcanoes.
 b. are due to limestone and sandstone rocks that made the horizontal layers.
 c. has Lava basic in nature.

Which of the statements given above is/are correct ?

- (1) Only a (2) Only a and c
 (3) Only a and b (4) a, b and c

127. खालीलपैकी कोणता व्यवसाय नैसर्गिक साधन संपदांची उपयुक्ता वाढवितो ?

- (1) प्राथमिक (2) द्वितीय
 (3) तृतीय (4) चतुर्थ

Which of the following occupations increases the utility value of resource ?

- (1) Primary (2) Secondary
 (3) Tertiary (4) Quaternary

128. खालीलपैकी कोणते राष्ट्रीय महामार्ग नागपूर शहरास छेदून जातात ?

- (1) NH 6 आणि NH 7 (2) NH 3 आणि NH 4
 (3) NH 3 आणि NH 12 (4) NH 14 आणि NH 16

Which of the following National Highways cross Nagpur city ?

- (1) NH 6 and NH 7 (2) NH 3 and NH 4
 (3) NH 3 and NH 12 (4) NH 14 and NH 16

129. महाराष्ट्रात फलोद्योगातील सर्वात प्रमुख समस्या म्हणजे

- (1) कमी उत्पादकता (2) भांडवलाची कमतरता
 (3) अकार्यक्षम बाजारपेठ सुविधा (4) शासकीय धोरण

The most important problem of horticulture industry in Maharashtra is

- (1) Less productivity (2) Scarcity of capital
 (3) Inefficient market facilities (4) Government policy

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

130. महाराष्ट्रात दुसऱ्या क्रमांकाचे उंच पर्वत शिखर _____ आहे.

(1) कळसूबाई	(2) महाबळेश्वर
(3) सालहेर	(4) हरिश्चंद्रगड

The second highest peak of Maharashtra is

(1) Kalsubai	(2) Mahabaleshwar
(3) Salher	(4) Harishchandragad

131. नरसिंह राव यांच्या नेतृत्वाखालील काँग्रेस सरकारने जुलै 1991 साली नवीन औद्योगिक धोरण जाहीर केले. खालीलपैकी त्याची उद्दीष्टे कोणती ?

- अ. भारतीय औद्योगिक अर्थव्यवस्था नोकरशाहीच्या नियंत्रणातून मुक्त करणे.
 ब. भारतीय अर्थव्यवस्था जागतिक अर्थव्यवस्थेशी जोडण्यासाठी उदारीकरणाचा मार्ग अवलंबणे.
 क. थेट परकीय गुंतवणुकीवरचे नियंत्रण काढणे.
 ड. सार्वजनिक क्षेत्राचा भार कमी करणे.

(1) फक्त अ आणि ब
(2) फक्त ब आणि क
(3) फक्त क आणि ड
(4) वरीलपैकी सर्व

The Congress Government led by Mr. Narsimha Rao announced the New Industrial Policy in July 1991. Which of the following are its objectives ?

- a. To unshackle the Indian industrial economy from the cobwebs of unnecessary bureaucratic control.
 b. To introduce liberalisation with a view to integrate Indian economy with the world economy.
 c. To remove restrictions on direct investment.
 d. To shed the load on public sector.

(1) Only a and b
(2) Only b and c
(3) Only c and d
(4) All of the above

132. अ. शेतीसाठी साधनांचे वाटप.
 ब. सार्वजनिक वितरण व्यवस्थेचा प्रारंभ.
 क. अधिक रोजगारनिर्मितीसाठी रोजगार हमी योजनेची तरतूद.
 ड. शिक्षण व आरोग्यावर अधिक खर्च.

वरीलपैकी कोणत्या कार्यक्रमाचा उदारीकरण, खाजगीकरण व जागतिकीकरणाच्या दारिद्र्य-निर्मुलन कार्यक्रमांमध्ये समावेश होतो ?

- (1) वरीलपैकी सर्व (2) फक्त अ आणि ब
 (3) फक्त ब आणि क (4) फक्त क आणि ड

- a. Allocation of resources for agriculture.
 b. Introduction of Public Distribution System.
 c. Provision of additional employment through various employment guarantee schemes.
 d. More expenditure on education and health.

Which of the above measures can be proudly termed as anti-poverty programmes under Liberalization, Privatization and Globalization (LPG) ?

- (1) All of the above (2) Only a and b
 (3) Only b and c (4) Only c and d

133. शीघ्र जागतिकीकरणाच्या प्रक्रियेत नवीन आर्थिक सुधारणा भारतीय अर्थव्यवस्थेत यामुळे सुरु झाल्या.

- (1) परिमाणात्मक निर्बंध कमी/रद्द करणे
 (2) जकाती अडथळ्यात वाढ करणे
 (3) निर्यातीवर बंदी घालणे
 (4) बिगर-जकाती अडथळ्यात वाढ करणे

New Economic Reforms went in for a more rapid globalisation of Indian economy by

- (1) Reducing and/or abolishing quantitative restrictions
 (2) Increasing tariff barriers
 (3) Prohibiting exports
 (4) Increasing non-tariff barriers

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

134. तृतीय क्षेत्र हे _____ क्षेत्र म्हणूनही ओळखले जाते.

- अ. कृषि
- ब. औद्योगिक
- क. सेवा
- ड. उत्पादन

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने बरोबर आहेत ?

- (1) फक्त क
- (2) फक्त ड
- (3) फक्त अ आणि ब
- (4) फक्त ब

Tertiary sector is also known as _____ sector.

- a. agricultural
- b. industrial
- c. service
- d. manufacturing

Which of the statements given above is correct ?

- (1) Only c
- (2) Only d
- (3) Only a and b
- (4) Only b

135. जुलै 1991 मध्ये सरकारने लोखंड व स्टील उद्योगाला _____ मधून काढले.

- अ. सार्वजनिक उद्योगाची राखीव यादी.
- ब. परवाना सक्ती असलेल्या उद्योगाची यादी.
- क. राष्ट्रीय महत्वाच्या उद्योगाची यादी.
- ड. आयात नियंत्रण असलेल्या उद्योगाची यादी.

- (1) वरीलपैकी सर्व
- (2) फक्त अ
- (3) फक्त ब
- (4) फक्त अ आणि ब

In July 1991, the Government removed Iron and Steel industry from

- a. the list of industries reserved for public sector.
- b. the list of industries exempted from compulsory licensing.
- c. the list of industries of national importance.
- d. the list of industries with less import controls.

- (1) All of the above
- (2) Only a
- (3) Only b
- (4) Only a and b

136. प्रच्छन्न बेकार श्रमिकांची सीमान्त उत्पादकता _____ असते.

- (1) जास्तीत जास्त
- (2) कमीत कमी
- (3) एक
- (4) शून्य

The marginal productivity of disguised unemployment is

- (1) maximum
- (2) minimum
- (3) one
- (4) zero

137. लक्षाधारित सार्वजनिक वितरण प्रणाली अंतर्गत _____ किंमत रचना सुरू करण्यात आली.

- अ. एकेरी
- ब. दुहेरी
- क. चार स्तर
- ड. यापैकी नाही

वरीलपैकी कोणते विधान बरोबर आहेत ?

- (1) फक्त अ
- (2) फक्त ब
- (3) फक्त क
- (4) फक्त ड

_____ pricing structure was introduced under the Targeted Public Distribution System.

- a. Single
- b. Dual
- c. Four level
- d. None of these

Which of the statements given above is correct ?

- (1) Only a
- (2) Only b
- (3) Only c
- (4) Only d

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

138. खाजगी क्षेत्रातील नवीन बँका उभारणे, जुन्या खाजगी क्षेत्रातील बँकांचा विस्तार करणे आणि विदेशी बँकांना भारतात परवानगी देणे या सरकारी धोरणामागील प्रमुख कारण कोणते ?

- (1) सरकारला बँक उद्योग अधिक स्पर्धात्मक करायचा आहे.
- (2) सरकारला बँक उद्योगावर अधिक नियंत्रण ठेवायचे आहे.
- (3) सार्वजनिक क्षेत्रातील बँका तोट्यात आहेत.
- (4) सरकारवर जागतिक बँकेचा दबाव आहे.

New private sector banks have been set up, old private sector banks have been expanded and more foreign sector banks have entered the Indian banking industry. The reason for this is

- (1) Government wants the banking industry to be more competitive.
- (2) Government wants more regulation on the banking industry.
- (3) Public sector banks are into losses.
- (4) Government was forced by the World Bank.

139. मनरेगाचे प्रमुख उद्दीष्ट्य खालीलपैकी कोणते ?

- (1) एका आर्थिक वर्षात 100 दिवसांची रोजगारीची हमी देऊन ग्रामीण क्षेत्रातील लोकांची उपजीविका सुधारणे.
- (2) शेत कामगारांना रोजगार देणे.
- (3) शहरी क्षेत्रात रोजगार देणे.
- (4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

Which of the following is the main objective of MNREGA ?

- (1) To enhance livelihood of the people in rural areas by guaranteeing 100 days of wage employment in a financial year.
- (2) To provide employment to agricultural labour.
- (3) To provide employment in urban areas.
- (4) None of the above

140. विशेष आर्थिक कटिबंध (एस.इ.झेड.) यांची उद्दीष्ट्ये खालीलपैकी कोणती ?

- (1) जलद दराने निर्यातवृद्धी करणे.
- (2) उत्पादन व सेवा क्षेत्रात मोठ्या प्रमाणात रोजगार उपलब्ध करून देणे.
- (3) सार्वजनिक व खाजगी क्षेत्रात भारतातून व परदेशातून गुंतवणूक आणणे.
- (4) वरीलपैकी सर्व

Special Economic Zones (S.E.Z.) are established

- (1) To promote exports at an extremely fast rate.
- (2) To provide large-scale jobs in manufacturing and other services.
- (3) To bring investment in private and public sector from India and abroad.
- (4) All of the above

141. ग्रामसभेच्या संदर्भात खालीलपैकी कोणते वाक्य चुकीचे आहे ?

- (1) ती ग्रामीण लोकांची सर्वसाधारण संघटना आहे.
- (2) ती लोकशाहीचा मुलभूत घटक आहे.
- (3) एका वर्षात तिच्या किमान दोन ग्रामसभा घेणे आवश्यक आहे.
- (4) तिने गावकऱ्यांना महत्वपूर्ण विषयावर चर्चा करण्यासाठी व्यासपीठ उपलब्ध करून दिले.

Which of the following statements is *incorrect* about Gram Sabha ?

- (1) It is the general body of the villagers.
- (2) It is a fundamental unit of democracy.
- (3) In a year conducting minimum two meetings of the Gram Sabha is compulsory.
- (4) It provides a platform for the villagers to discuss the important matters.

142. खालील करांपैकी कोणता कर ग्रामपंचायतीच्या उत्पन्नाचे साधन नाही ?

(1) घरपट्टी	(2) यात्रा कर
(3) जकात कर	(4) पाणीपट्टी

Which of the following taxes is *not* a source of revenue of the Gram Panchayat ?

(1) House Tax	(2) Tax on Pilgrimages
(3) Toll Tax	(4) Water Tax

143. ग्रामसेवकाच्या संदर्भातील चुकीचे विधान निवडा.

- (1) ग्रामसेवक ग्रामपंचायतीचे दैनंदिन नेहमीचे काम पार पाडतात.
- (2) त्यांची निवड राज्य सरकारद्वारे केली जाते.
- (3) ते ग्रामपंचायतीचे सचिव आहेत.
- (4) ते ग्रामपंचायतीची महत्वाची कागदपत्रे व हिशेब सांभाळतात.

Select the *incorrect* statement about a Gram Sevak.

- (1) A Gram Sevak carries out the daily routine work of Gram Panchayat.
- (2) He is appointed by the State Government.
- (3) He is the Secretary of the Gram Panchayat.
- (4) He maintains the records and accounts of the Gram Panchayat.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

144. सरपंचाच्या कार्याशी संबंधीत असलेले खालील विधान विचारात घ्या :

- अ. ग्रामपंचायत आणि ग्रामसभेच्या बैठकी आमंत्रित करून अध्यक्षस्थान भूषविणे.
 ब. कर गोळा करणे आणि ग्रामपंचायतीच्या कामाचा वार्षिक अहवाल तयार करणे.
 क. ग्रामपंचायतीच्या आर्थिक व्यवहारावर देखरेख ठेवणे.
 ड. ग्रामपंचायतीची महत्वाची कागदपत्रे आणि हिशेब सांभाळणे.

योग्य पर्याय निवडा.

- (1) अ, ब आणि क (2) ब, क आणि ड (3) अ, क आणि ड (4) वरील सर्व

Consider the following statements about the functions of the Sarpanch :

- a. Convenes and presides over the meeting of the Gram Panchayat and Gram Sabha.
 b. Collects taxes and prepares the annual report of the Gram Panchayat.
 c. Supervises over the financial matters of the Gram Panchayat.
 d. Maintains the records and accounts of the Gram Panchayat.

Select the correct code.

- (1) a, b and c (2) b, c and d (3) a, c and d (4) All the above

145. महाराष्ट्रात पंचायतीराज व्यवस्था _____ पासून अंमलात आली.

- (1) 1 मे 1960 (2) 1 मे 1959
 (3) 1 मे 1961 (4) 1 मे 1962

In Maharashtra, the Panchayati Raj System was implemented from _____ .

- (1) 1st May 1960 (2) 1st May 1959
 (3) 1st May 1961 (4) 1st May 1962

146. खालीलपैकी कोण जिल्हा परिषदेचा प्रशासकीय प्रमुख असतो ?

- (1) अध्यक्ष (2) जिल्हाधिकारी
 (3) मुख्य कार्यकारी अधिकारी (4) मुख्याधिकारी

Out of the following who is the administrative head of Zilla Parishad ?

- (1) The President (2) The Collector
 (3) The Chief Executive Officer (4) The Chief Officer

147. 2015 सालचे वैद्यकशास्त्र क्षेत्रासाठी नोबेल पारितोषिक तीन व्यक्तींमध्ये विभागले गेले. पारितोषिकाचा अर्धा भाग एका अमेरिकन आणि एका जपानी शास्त्रज्ञाला वाटून देण्यात आला, तर उरलेले अर्धे पारितोषिक एका _____ शास्त्रज्ञाला मिळाले.

- (1) ब्रिटीश (2) दक्षिण कोरियाच्या
 (3) कॅनडाच्या (4) चीनी

Nobel Prize in Medicine, 2015 was divided among three persons. Half of the prize was shared by a US and a Japanese scientist and the remaining half went to a _____ scientist.

- (1) British (2) South Korean
 (3) Canadian (4) Chinese

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

148. जिल्हा परिषदेच्या आरक्षित जागेसंबंधीची खालील वाक्ये काळजीपूर्वक वाचा :

- अ. 1/3 जागा खुल्या संवर्गासाठी आरक्षित असतात.
 ब. 50% जागा महिलांसाठी आरक्षित असतात.
 क. 27% जागा इतर मागासवर्गीयांसाठी आरक्षित असतात.
 ड. अनुसूचित जाति व अनुसूचित जमातींना त्यांच्या लोकसंख्येच्या प्रमाणात आरक्षण असते.
 योग्य पर्याय निवडा.

- (1) ब, क आणि अ (2) ब, क आणि ड
 (3) अ, क आणि ड (4) अ, ब आणि ड

Read carefully the following sentences related to the reservation of seats of the Zilla Parishad :

- a. 1/3rd seats are reserved for open category.
 b. 50% seats are reserved for women.
 c. 27% seats are reserved for OBC.
 d. Seats are reserved for the SC and the ST in the proportion to their population.

Select the correct code.

- (1) b, c and a (2) b, c and d
 (3) a, c and d (4) a, b and d

149. जिल्हा परिषदेच्या कार्याबाबतची खालीलपैकी विधाने विचारात घ्या :

- अ. विकास योजना आणि प्रकल्प राबविणे.
 ब. शहरी भागाचा सर्वांगीण विकास करणे.
 क. जिल्ह्यातील जनतेच्या जीवनमानाचा दर्जा वाढविणे.
 चुकीचे उत्तर निवडा.

- (1) फक्त अ आणि क (2) फक्त ब
 (3) फक्त क (4) वरील सर्व

Consider the following statements about the functions of the Zilla Parishad :

- a. Implementation of development schemes and projects.
 b. All round development of the urban areas.
 c. Improve the quality of the life of the people in the district.

Select the *incorrect* answer.

- (1) Only a and c (2) Only b
 (3) Only c (4) All the above

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

150. जिल्हा परिषदेच्या सर्वसाधारण सभेची बैठक _____ किमान एकदा तरी होते.

(1) दोन महिन्यात	(2) तीन महिन्यात
(3) एका महिन्यात	(4) सहा महिन्यात

The general body of the Zilla Parishad meets at least once in _____ .

(1) two months	(2) three months
(3) one month	(4) six months

151. खालीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?

- अ. भारतातील काही राज्यातच विधानपरिषद अस्तित्वात आहे.
 ब. विधानपरिषदेतील काही सदस्य नामनिर्देशीत असतात.
 क. विधानपरिषदेतील काही सदस्य प्रत्यक्ष लोकांकडून निवडले जातात.

(1) अ आणि ब	(2) ब आणि क
(3) अ आणि क	(4) अ, ब आणि क

Which of the following statements are correct ?

- a. Only some States in India have the Legislative Council.
 b. Some members of the Legislative Council are nominated.
 c. Some members of the Legislative Council are directly elected by the people.

(1) a and b	(2) b and c
(3) a and c	(4) a, b and c

152. खालील विधाने पहा :

- अ. उच्च न्यायालयातील न्यायाधीशांची नियुक्ती राष्ट्रपती करतात.
 ब. उच्च न्यायालयातील मुख्य व इतर न्यायाधीशांचे निवृत्तीचे वय 62 वर्षे आहे.
 क. उच्च न्यायालयातील न्यायाधीशांची संख्या राष्ट्रपतीकडून निश्चित केली जाते.
 वरीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?

(1) अ आणि ब	(2) ब आणि क
(3) अ आणि क	(4) अ, ब आणि क

Consider the following statements :

- a. The Judges of the High Court are appointed by the President.
 b. The Chief Justice and other Judges of the High Court retire at the age of 62 years.
 c. The number of Judges of the High Court is determined by the President.

Which of the statements given above are correct ?

(1) a and b	(2) b and c
(3) a and c	(4) a, b and c

153. खालील विधाने पहा :

- अ. महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाच्या अध्यक्ष व सदस्यांची नियुक्ती मा. राज्यपालांकडून केली जाते.
 ब. महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाचे अध्यक्ष व सदस्यांचे निवृत्ती वय 62 वर्षे किंवा सेवेची सहा वर्षे पूर्ण होईतो पर्यंत – यापैकी जे आधी येईल ते असे ठरवलेले आहे.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने बरोबर आहे/त ?

- (1) फक्त अ (2) फक्त ब
 (3) अ आणि ब (4) यापैकी नाही

Consider the following statements :

- a. The Chairman and the members of the MPSC are appointed by the Hon'ble Governor.
 b. The age of retirement of the Chairman and the members of MPSC is 62 years or completion of 6 years in service whichever is earlier.

Which of the statements given above is/are correct ?

- (1) Only a (2) Only b
 (3) a and b (4) None of these

154. खालील विधाने पहा :

- अ. लोकायुक्त ही राज्य पातळीवरील यंत्रणा आहे.
 ब. 1971 मध्ये सर्वप्रथम ओरीसा (ओडीशा) राज्याने लोकायुक्त यंत्रणा निर्माण केली.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने बरोबर आहे/त ?

- (1) फक्त अ (2) फक्त ब
 (3) अ आणि ब (4) यापैकी नाही

Consider the following statements :

- a. Lokayukta is a State level system.
 b. Odisha was the first State to establish Lokayukta in 1971.

Which of the statements given above is/are correct ?

- (1) Only a (2) Only b
 (3) a and b (4) None of these

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

155. खालील विधाने पहा :

- अ. महाराष्ट्राच्या विधानपरिषदेत सध्या 78 सभासद आहेत.
 ब. संबंधित राज्याच्या विधानसभेला विधानपरिषद बरखास्त करण्याचा अधिकार आहे.
 वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने बरोबर आहे/त ?

- (1) फक्त अ (2) फक्त ब
 (3) अ आणि ब (4) यापैकी नाही

Consider the following statements :

- a. At present there are 78 members in Maharashtra Vidhan Parishad (Legislative Council).
 b. The concerned Legislative Assembly has the power to dissolve the Legislative Council (Vidhan Parishad).

Which of the statements given above is/are correct ?

- (1) Only a (2) Only b
 (3) a and b (4) None of these

156. दक्षिण आशियाच्या संदर्भात खालीलपैकी कोणते विधान चूक आहे ?

- अ. दक्षिण आशियातील सर्व देश लोकतांत्रिक आहेत.
 ब. बांग्लादेश आणि भारत यांनी नदी पाणी वाटपासंदर्भात करार केला आहे.

- (1) फक्त अ (2) फक्त ब
 (3) अ आणि ब (4) यापैकी नाही

Which of the following statements about South Asia is/are *wrong* ?

- a. All the countries in South Asia are democratic.
 b. Bangladesh and India have signed an agreement on river-water sharing.

- (1) Only a (2) Only b
 (3) a and b (4) None of these

157. भारत-पाकिस्तान संबंधांबाबत खालील विधाने पहा :

- अ. सप्टेंबर, 1960 मध्ये भारत आणि पाकिस्तान यांनी सिंधु नदी पाणी वाटप करार केला.
 ब. मे, 1998 मध्ये भारत आणि पाकिस्तान यांनी अणू चाचण्या केल्या.
 वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने बरोबर आहे/त ?

- (1) फक्त अ (2) फक्त ब
 (3) अ आणि ब (4) यापैकी नाही

Consider the following statements with reference to India-Pakistan relations :

- a. India and Pakistan signed the Indus Water Treaty in September, 1960.
 b. India and Pakistan conducted the nuclear tests in May, 1998.

Which of the statements given above is/are correct ?

- (1) Only a (2) Only b
 (3) a and b (4) None of these

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

P.T.O.

158. दक्षिण आशियाई राजकारणात खालीलपैकी कोणते देश महत्वाची भूमिका बजावत आहेत ?

(1) भारत	(2) चीन
(3) अमेरीका (यु.एस.ए.)	(4) वरील सर्व

Which of the following countries played the key role in South Asian politics ?

(1) India	(2) China
(3) USA	(4) All the above

159. खालील विधाने पहा :

अ. श्रीलंकेच्या राजकारणात तमिळ समुहाचे प्रभुत्व आहे.

ब. 1989 मध्ये श्रीलंकेचे उद्दीष्टपूर्ती अगोदरच भारताने आपल्या 'शांती सेने' ला माघारी बोलावले.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने बरोबर आहे/त ?

(1) फक्त अ	(2) फक्त ब
(3) अ आणि ब	(4) यापैकी नाही

Consider the following statements :

a. Politics of Sri Lanka is dominated by Tamil community.

b. In 1989, the Indian Peace Keeping Force (IPKF) was pulled out of Sri Lanka without attaining its objective.

Which of the statements given above is/are correct ?

(1) Only a	(2) Only b
(3) a and b	(4) None of these

160. खालीलपैकी कोणते विधान/ने बरोबर आहे/त ?

अ. सार्क संघटनेची स्थापना 1985 मध्ये नवी दिल्ली येथे झाली.

ब. नवी दिल्ली हे सार्क चे मुख्यालय आहे.

क. सध्या (2016) सार्क संघटनेमध्ये आठ देशांचा समावेश आहे.

(1) फक्त अ	(2) फक्त अ आणि ब
(3) फक्त ब आणि क	(4) फक्त क

Which of the following statements is/are true ?

a. SAARC was formed in 1985, at New Delhi.

b. The headquarters of SAARC are at New Delhi.

c. At present (2016), the SAARC consists of eight member countries.

(1) Only a	(2) Only a and b
(3) Only b and c	(4) Only c

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

161. सार्क (SAARC) म्हणजे

- (1) द साऊथ एशियन असोसिएशन फॉर रीजनल कोऑपरेशन
- (2) द साऊथ आफ्रीका असोसिएशन फॉर रीजनल कोऑपरेशन
- (3) द साऊथ एशियन असोसिएशन फॉर रीलीजियस कोऑपरेशन
- (4) द साऊथ एशियन असोसिएशन फॉर रीजनल कोऑर्डिनेशन

SAARC stands for

- (1) The South Asian Association for Regional Cooperation
- (2) The South Africa Association for Regional Cooperation
- (3) The South Asian Association for Religious Cooperation
- (4) The South Asian Association for Regional Coordination

162. खालीलपैकी कोणत्या वर्षी भारत आणि भूतान यांनी मैत्री करारावर सहा केल्या ?

(1) 1947	(2) 1949
(3) 1951	(4) 1955

In which of the following years did India and Bhutan sign the Treaty of Friendship ?

(1) 1947	(2) 1949
(3) 1951	(4) 1955

163. खालीलपैकी कोणते राष्ट्र सार्कचे सदस्य *नाही* ?

(1) मालदीव	(2) भूतान
(3) अफगानिस्तान	(4) म्यानमार

Which of the following nations is *not* a member of SAARC ?

(1) Maldives	(2) Bhutan
(3) Afghanistan	(4) Myanmar

164. भारत आणि चीन यांच्या दरम्यान असलेली वादग्रस्त सीमारेषा कोणती ?

(1) डुरण्ड रेषा	(2) रॉबर्ट रेषा
(3) मॅक-मोहन रेषा	(4) रॅडक्लीफ रेषा

Which is the disputed boundary line between India and China ?

(1) Durand Line	(2) Robert Line
(3) Mac-Mohan Line	(4) Radcliffe Line

165. भारताच्या सर्वात जवळ असलेले राष्ट्र कोणते ?

(1) मालदीव	(2) ताजिकीस्तान
(3) श्रीलंका	(4) बांगलादेश

Which is the closest country to India ?

(1) Maldives	(2) Tajikistan
(3) Sri Lanka	(4) Bangladesh

166. भारताच्या सर्वोच्च न्यायालयाचे 43वे मुख्य न्यायाधीश कोण ?

(1) अलतमस कबीर	(2) एच.एल. दत्तु
(3) पी. सथाशिवम	(4) टी.एस. ठाकुर

Who is the 43rd Chief Justice of the Supreme Court of India ?

(1) Altamas Kabir	(2) H.L. Dattu
(3) P. Sathasivam	(4) T.S. Thakur

167. 2015 च्या दादासाहेब फाळके जीवनगौरव पुरस्काराद्वारे कोणाला सन्मानित करण्यात आले ?

(1) सौमित्र चटर्जी	(2) शशि कपूर
(3) मनोज कुमार	(4) के. बालचंद्र

Who was felicitated by the Dadasaheb Phalke Lifetime Achievement Award of 2015 ?

(1) Soumitra Chatterjee	(2) Shashi Kapoor
(3) Manoj Kumar	(4) K. Balachander

168. पिंपरी-चिंचवड येथे भरलेल्या 89 व्या अखिल भारतीय मराठी साहित्य संमेलनाचे अध्यक्ष कोण होते ?

- (1) उत्तम कांबळे
- (2) श्रीपाल सबनीस
- (3) दत्तात्रय भिखाजी कुलकर्णी
- (4) नागनाथ कोत्तापल्ले

Who was the President of 89th Akhil Bharatiya Marathi Sahitya Sammelan held at Pimpri-Chinchwad ?

- (1) Uttam Kamble
- (2) Shripal Sabnis
- (3) Dattatreya Bhikaji Kulkarni
- (4) Nagnath Kottapalle

कष्ट्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

169. मॅन बुकर प्राईझ (बुकर प्राईझ) खालीलपैकी कोणत्या क्षेत्राशी संबंधित आहे ?

(1) साहित्य	(2) क्रीडा
(3) पत्रकारिता	(4) सार्वजनिक सेवा

Man Booker Prize (Booker Prize) is associated with which of the following fields ?

(1) Literature	(2) Sports
(3) Journalism	(4) Public Service

170. मराठी चित्रपट सैराटचे दिग्दर्शक/निर्देशक कोण आहेत ?

(1) नागराज मंजुळे	(2) दिनकर डी. पाटील
(3) कुणाल देशमुख	(4) गौरी शिंदे

Who is the director of the Marathi movie Sairat ?

(1) Nagraj Manjule	(2) Dinkar D. Patil
(3) Kunal Deshmukh	(4) Gauri Shinde

171. फेब्रुवारी, 2014 मध्ये भारतीय टपाल खात्याचे पहिले ए.टी.एम. (ATM) कोठे स्थापित करण्यात आले ?

(1) दिल्ली	(2) मुंबई
(3) कोलकाता	(4) चेन्नई

Where was the first ATM of the Indian Post established in February, 2014 ?

(1) Delhi	(2) Mumbai
(3) Kolkata	(4) Chennai

172. भारताचे पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी दारिद्र्य रेषेखालील कुटुंबातील महिलांना एल.पी.जी. (LPG) गॅस कनेक्शन देण्यासाठी कोणती योजना अंमलात आणली ?

- (1) प्रधानमंत्री सुरक्षा विमा योजना
- (2) प्रधानमंत्री उज्वला योजना (PMUY)
- (3) प्रधानमंत्री जीवन ज्योती विमा योजना (PMJJBY)
- (4) प्रधानमंत्री गरीब कल्याण योजना

Which scheme is implemented by the Indian Prime Minister, Mr. Narendra Modi for providing free LPG connections to women from BPL households ?

- (1) Pradhan Mantri Suraksha Bima Yojana
- (2) Pradhan Mantri Ujjwala Yojana (PMUY)
- (3) Pradhan Mantri Jeevan Jyoti Bima Yojana (PMJJBY)
- (4) Pradhan Mantri Garib Kalyan Yojana

173. 1 एप्रिल, 2016 पासून राष्ट्रीय बचत पत्र (NSC) वरील व्याजदर किती आहे ?

- (1) 7.1% (2) 7.5%
(3) 8.1% (4) 8.5%

What is the rate of interest on National Saving Certificate (NSC) w.e.f. 1st April, 2016 ?

- (1) 7.1% (2) 7.5%
(3) 8.1% (4) 8.5%

174. खालील देशांची त्यांच्या लोकसंख्येच्या प्रमाणात चढत्या क्रमाने यादी करा :

- अ. कॅनडा
ब. ऑस्ट्रेलिया
क. रशिया
ड. न्यूझीलंड
योग्य पर्याय निवडा.

- (1) क, अ, ब, ड (2) ड, ब, अ, क
(3) ब, अ, क, ड (4) अ, ड, ब, क

Arrange the following countries in ascending order according to the size of their population :

- a. Canada
b. Australia
c. Russia
d. New Zealand

Choose the correct option.

- (1) c, a, b, d (2) d, b, a, c
(3) b, a, c, d (4) a, d, b, c

175. पोलीस ठाण्याच्या हद्दीतील, क्रियाशील अथवा संभवतः क्रियाशील गुन्हेगारांसंबंधी अभिलेख म्हणजेच _____

- (1) गुन्हे शाबिती नोंदवती (2) माहित असलेल्या गुन्हेगारांची नोंदणी
(3) हिस्ट्रीशीट (पूर्ववृत्त पलके) (4) गुंडा नोंदवती

The record of active or possibly active criminals in the jurisdiction of a police station is known as _____ .

- (1) Conviction Register (2) Known Criminal Register
(3) History Sheet (4) Gunda Register

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

176. गुन्हे अन्वेषणामध्ये छायाचित्रकार पुढील कामे करतात
- (1) हस्ताक्षर व इतर वादग्रस्त कागदपत्रांची छायाचित्र घेणे.
  - (2) बेवारस मृतदेह, अपघात, गुन्ह्यांचे घटनास्थळ इ.ची छायाचित्र घेणे.
  - (3) घटनास्थळावर 'चान्स प्रिंट' विकसित झाल्यास त्याचे छायाचित्र घेणे.
  - (4) वरीलपैकी सर्व

What is the role of a photographer in crime investigation ?

- (1) Taking photographs of handwriting and disputed/questioned documents.
- (2) Taking photographs of unidentified dead bodies, and spots of accidents and that of crime, etc.
- (3) Taking photographs of 'chance print' of the crime scene, if developed.
- (4) All of the above

177. गुन्हे करण्याची पद्धत (MOB) साठी नेमलेले अधिकारी खालीलपैकी कोणते कर्तव्य पार पाडतील ?

- (1) जिल्ह्यातील MOB च्या कामावर देखरेख व तपासणी करतील
- (2) जिल्ह्यातील पोलीस अधिकारी यांना गुन्हे करण्याच्या पद्धती (MOB) च्या संबंधाने वेळोवेळी सूचना देतील
- (3) वर्तमानपत्रात येणाऱ्या गुन्हेविषयीच्या बातम्याचे कात्रण व व्यवस्थापन करतील
- (4) वरील सर्व

The officer attached to the MOB will perform the following duty :

- (1) Supervising the working of the MOB and conducting inspections thereof
- (2) Imparting instructions to the officers and their men in the district police in the working of the MOB
- (3) Dealing with press cutting on crime matters
- (4) All of the above

178. आरोपीला शिक्षा झाल्यानंतर त्याचे _____ या बोटाचा वळलेला ठसा घेतात.

- (1) उजव्या हाताच्या मधल्या बोटाचा वळलेला ठसा
- (2) डाव्या हाताच्या अंगठ्याचा वळलेला ठसा
- (3) उजव्या हाताच्या अंगठ्याचा वळलेला ठसा
- (4) डाव्या हाताच्या मधल्या बोटाचा वळलेला ठसा

After conviction, which finger impression should be taken of the convict ?

- (1) Right hand's upturned middle finger impression
- (2) Left hand's upturned thumb impression
- (3) Right hand's upturned thumb impression
- (4) Left hand's upturned middle finger impression

179. एकस-रे इलेक्ट्रोनोग्राफी पद्धत कशासाठी वापरतात ?

- (1) कवटीमधील फ्रॅक्चर शोधण्यासाठी
- (2) सर्जिकल ऑपरेशन करण्यासाठी
- (3) मयताच्या अंगावरील अंगुलीमुद्रा शोधण्यासाठी
- (4) ठशांचा सच्छिद्रता प्रकार शोधण्यासाठी

X-ray electronography system is used for

- (1) determining fractures in the skull
- (2) surgical operations
- (3) developing finger prints on the dead body
- (4) determining pore pattern of friction ridges of the finger prints

180. चांगल्या परिस्थितीत जास्तीत जास्त किती तासा पर्यंत कुत्र्याला देण्याचा वास राहू शकतो ?

(1) 80 तास	(2) 90 तास
(3) 95 तास	(4) 72 तास

What is the maximum duration in which a smell can be preserved in ideal conditions to be of any use for the dog ?

(1) 80 hours	(2) 90 hours
(3) 95 hours	(4) 72 hours

181. स्फोटके, दारूगोळा असल्याचा संशय असणारे पार्सल तपासणे, बनावट नाणी शोधणे इ. साठी पुढीलपैकी कोणत्या किरणांचा वापर केला जातो ?

(1) अति नील किरणे	(2) क्ष-किरणे
(3) इन्फ्रारेड किरणे	(4) रासायनिक किरणे

Which of the following rays are used for checking the parcels containing explosives and ammunations, searching counterfeit coins, etc. ?

(1) Ultraviolet rays	(2) X-rays
(3) Infrared rays	(4) Chemical rays

182. गाववारी भाग-4 या नोंदवहीत खालीलपैकी कशाची नोंद केली जाते ?

(1) गावातील गुन्ह्यांबाबतच्या नोंदी	(2) गावातील गुन्हे शाबितीच्या नोंदी
(3) गावातील गुंडांची नोंद	(4) गावासंबंधित आकडेवारीची नोंद

Which of the following records is maintained in Village Crime Register No. 4 ?

(1) Record of crime in the village	(2) Village conviction record
(3) Record of gundas in the village	(4) Village statistics record

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

183. 'क्रिप्टोग्राफी' ही संज्ञा कोणत्या विभागाशी संबंधित आहे ?

(1) अंगुलीमुद्रा शास्त्र	(2) फोटोग्राफी विभाग
(3) वायरलेस विभाग	(4) श्वानपथक

The term 'Cryptography' is related to

(1) Finger-print unit	(2) Photography unit
(3) Wireless unit	(4) Dog squad

184. पोलीस विभागात सामान्यतः पुढील श्वानांचा वापर केला जात *नाही* ?

(1) डॅचहाऊंड	(2) जर्मन शेफर्ड
(3) लॅब्रेडॉर रिट्रीव्हर	(4) डॉबर्मॅन पिनचर

Which of the following dog breeds is generally *not* used in Police department ?

(1) Dachshund	(2) German Shepherd
(3) Labrador Retriever	(4) Doberman Pinscher

185. गुन्हाच्या घटनास्थळी डेव्हलप मिळालेले चान्स प्रिंट मिळविण्यास (डेव्हलप करण्यासाठी)

- (1) पृष्ठभागावर युनिव्हर्सल पावडर जेथे कांच, खिडकीचे पैनल, धातू, पालिश केलेले लाकूड व गर्द रंगाच्या वस्तू असतील, तेथे शिंपडावी.
- (2) पृष्ठभागावर अल्ट्राव्हायोलेट किरणांचा वापर जेथे कांच, खिडकीचे पैनल, धातू पालिश केलेले लाकूड व गर्द रंगाच्या वस्तू असतील तेथे करावा.
- (3) पृष्ठभागावर इन्फ्रारेड किरणांचा वापर जेथे कांचेच्या वस्तू, खिडकीचे पैनल, धातू, पालिश केलेले लाकूड व गर्द रंगाच्या वस्तू असतील तेथे करावा.
- (4) वरीलपैकी एकही नाही

To develop chance print found on the scene of offence

- (1) Spray universal powder on the surface of glass, window panel, metal, polished wood and dark coloured articles.
- (2) Use ultraviolet rays on the surface of glass, window panel, metal, polished wood and dark coloured articles.
- (3) Use infrared rays on the surface of glass, window panel, metal, polished wood and dark coloured articles.
- (4) None of the above

186. सी.सी.टी.एन.एस. म्हणजे

- (1) क्राइम अँड क्रिमीनल ट्रॅकींग नेटवर्क अँड सिस्टीम
- (2) सेंटर क्राइम ट्रेनिंग नेटवर्क सिस्टीम
- (3) क्राइम अँड कॉम्प्युटर ट्रेनिंग नेटवर्क सिस्टीम
- (4) क्रिमीनल अँड कॉम्प्युटर ट्रॅकींग नेटवर्क सिस्टीम

CCTNS means

- (1) Crime and Criminal Tracking Network and System
- (2) Centre Crime Training Network System
- (3) Crime and Computer Training Network System
- (4) Criminal and Computer Trackings Network System

187. _____ चा वापर अतिनील किरणोत्सर्ग मिळविण्यासाठी करतात.

- (1) इन्फ्रारेड किरण लॅम्प
- (2) क्वार्टझ मर्क्युरी व्हेपर लॅम्प
- (3) 1000 वॉट टंगस्टन फिलामेंट लॅम्प
- (4) वरीलपैकी सर्व

_____ source is used to get ultraviolet rays.

- (1) Infrared rays lamp
- (2) Quartz mercury vapour lamp
- (3) 1000 watt tungston lamp
- (4) All of the above

188. कापड दोरा इ. तंतूमय पदार्थांची तपासणी, तसेच जळालेल्या कागदपत्रावरील मजकूर इ. तपासणीसाठी खालीलपैकी कोणत्या किरणांचा वापर केला जातो ?

- (1) अतिनील किरण
- (2) क्ष किरण
- (3) सूर्य किरण
- (4) इन्फ्रारेड किरण

Which rays are used to check fibre materials such as clothes and threads to check the matter on burnt papers ?

- (1) Ultraviolet rays
- (2) X-rays
- (3) Sun rays
- (4) Infrared rays

189. भारतीय पुरावा कायदा (IEA) _____ प्रमाणे न्यायालयात छायाचित्र पुरावा म्हणून ग्राह्य मानता येतो.

- (1) कलम 5
- (2) कलम 8
- (3) कलम 9
- (4) कलम 7

As per _____ of the Indian Evidence Act (IEA), photographs can be considered as an evidence in the court.

- (1) Section 5
- (2) Section 8
- (3) Section 9
- (4) Section 7

190. अंगुलीमुद्रा डेव्हलप करण्यासाठी वापरण्यात येणाऱ्या ग्रे पावडरमध्ये काय असते _____ .

- (1) मर्क्युरी + चॉक
- (2) रेसिन + झिंक
- (3) ग्राफाइट
- (4) अॅल्युमिनिअम

Grey powder used for developing finger-prints contains _____ .

- (1) Mercury + Chalk
- (2) Resin + Zinc
- (3) Graphite
- (4) Aluminium

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

191. पावलांचे ठसे किती प्रकारचे असतात ?

- (1) दोन
- (2) तीन
- (3) चार
- (4) सहा

How many types of footprints are there ?

- (1) Two
- (2) Three
- (3) Four
- (4) Six

192. स्फोटक 'ए.एन.एफ.ओ' चे खालीलपैकी कोणते घटक आहे ?

- (1) अमोनियम नायट्राईट व फ्युएल ऑईल
- (2) अमिल नायट्राईट व फ्युएल ऑईल
- (3) अँटीमनी नायट्राईट व फ्युएल ऑईल
- (4) अमोनियम नायट्रेट व फ्युएल ऑईल

Which are the contents of the explosive 'ANFO' ?

- (1) Ammonium Nitrite and Fuel Oil
- (2) Amyl Nitrite and Fuel Oil
- (3) Antimony Nitrite and Fuel Oil
- (4) Ammonium Nitrate and Fuel Oil

193. खालीलपैकी कोणता पदार्थ हा उच्च स्फोटक आहे ?

- (1) पोटॅशियम नायट्रेट
- (2) पोटॅशियम क्लोरेट
- (3) टी.एन.टी.
- (4) पिक्रीक ॲसीड

Which of the following is a high explosive ?

- (1) Potassium nitrate
- (2) Potassium chlorate
- (3) T.N.T.
- (4) Picric Acid

194. फोरेन्सिक सायन्स म्हणजे काय

- (1) रसायनशास्त्राचा अभ्यास
- (2) कायद्याला मदत करणारे विज्ञान
- (3) प्राण्यांचा अभ्यास करणारे विज्ञान
- (4) पोलीसांना मदत करणारे शास्त्र

What do you mean by Forensic Science ?

- (1) Study of chemistry
- (2) Application of science to law
- (3) Study of animals science
- (4) Science helping to police

195. न्यायसहाय्यक वैज्ञानिक प्रयोगशाळेत मुद्देमालपरीक्षणसाठी पाठविताना पोलीसांनी कोणती काळजी घ्यावी ?

- (1) मुद्देमाल
- (2) मुद्देमालावरील सील नमुना व अग्रेसणपत्रावरील सील उमटविणे
- (3) गुन्ह्याच्या संबंधित कांही मुद्देमाल
- (4) अग्रेसण पत्र

What care should be taken by the Police for forwarding exhibits to Forensic Science Laboratory ?

- (1) Exhibit
- (2) Seal impression on Exhibit and Forwarding Letter
- (3) Some Exhibits of Crime Scene
- (4) Forwarding Letter

196. न्यायवैद्यकशास्त्र खालीलपैकी कशाशी संबंधित आहे ?

- (1) वैद्यकीय ज्ञानाचा न्याय मिळविण्यासाठी उपयोग
- (2) गुन्हा व शिक्षा
- (3) औषधे व विषविद्या
- (4) अग्निशस्त्र व बोट्यांच्या ठशाचा अभ्यास

Forensic medicine deals with

- (1) Application of medical knowledge for administration of justice
- (2) Crime and punishment
- (3) Medicine and toxicology
- (4) Study of firearms and finger-prints

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

197. कपड्यावरील वीर्यांचे वाळलेले डाग _____ ने ओळखतात.

(1) इन्फ्रारेड लाईट	(2) भिंग
(3) स्पेक्ट्रोस्कोप	(4) अल्ट्राव्हायलेट लाईट

Dried seminal stains on clothes are identified by _____ .

(1) Infrared light	(2) Magnifying lens
(3) Spectroscope	(4) Ultraviolet light

198. शरीरवरील मोटर कारच्या टायरचे चिन्ह हे _____ प्रकार चा ओरखडा आहे.

(1) ग्रेझ	(2) इम्पॅक्ट
(3) दाब (दबाव)	(4) स्क्रॅच

Tyre mark of motor car on the body is an example of _____ abrasion.

(1) Graze	(2) Impact
(3) Pressure	(4) Scratch

199. खालीलपैकी कोणत्या विषाला (Poison) वास नसतो ?

(1) फिनॉल	(2) फॉस्फरस
(3) धतुराच्या बिया	(4) अफू

Which of the below mentioned poisons is odourless ?

(1) Phenol	(2) Phosphorus
(3) Dhatura Seeds	(4) Opium

200. जिवंत असतांना गळफास लावला व गळफास लावून मृत्यू झाला हे सिद्ध करणारा विशिष्ट पुरावा म्हणजे

- (1) टारड्यू खुणा
- (2) तोंडातील कोपऱ्यातून लालेचे गळणे
- (3) नाका तोंडातून खूप जास्त सुक्ष्म पांढरा फेस बाहेर येणे
- (4) नाका तोंडातून खूप जास्त रक्त बाहेर येणे

The most specific feature of death due to ante-mortem hanging is

- (1) Tardieu spots
- (2) Dribbling of saliva from corner of mouth
- (3) Oozing of abundant fine white froth from nostrils and mouth
- (4) Oozing of too much of blood from nostrils and mouth

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

सूचना — (पृष्ठ 1 वरून पुढे.....)

- (8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे कागद (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते कोर्पी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या “परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रसिद्ध करण्याबाबतचे अधिनियम-82” यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.
- (9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वतःबरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. मात्र परीक्षाकक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग-1 समवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.

नमुना प्रश्न

प्र. क्र. 201. सतीची चाल नष्ट करण्यासाठी कोणी मूलतः प्रयत्न केले ?

(1) स्वामी दयानंद सरस्वती	(2) ईश्वरचंद्र विद्यासागर
(3) राजा राममोहन रॉय	(4) गोपाळकृष्ण गोखले

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर “(3) राजा राममोहन रॉय” असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर “(3)” होईल, यास्तव खालीलप्रमाणे प्रश्न क्र. 201 समोरील उत्तर-क्रमांक “(3)” हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र. क्र. 201.

- ①   ②   ●   ④

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तरक्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्ररीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखवावा. ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK